

В.П. Кисільова-Біла
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри змісту і
методики початкового навчання,
Криворізький державний педагогічний університет,
м. Кривий Ріг
vp_kiselova@mail.ru

НАСТУПНІСТЬ У ФОРМУВАННІ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ ТА ПЕРШОКЛАСНИКІВ

Затверджені у 2012 році нові Державні стандарти дошкільної і початкової ланок освіти передбачають реалізацію принципу наступності змісту освіти. Зміст і структуру Базового компонента дошкільної освіти (БКДО), як і Державного стандарту початкової загальної освіти (ДСПО), визначено на основі компетентнісного підходу.

БКДО обмежується оволодінням дошкільником освітніми компетенціями, що пояснюється урахуванням віку дітей і їхнього недостатнього досвіду, тоді як ДСПО зорієнтовано на набуття учнями ключових і предметних компетентностей. Освітні компетенції дошкільників складають фундамент для набуття ключових і предметних компетентностей на подальших вікових етапах розвитку.

Для забезпечення наступності у формуванні математичної компетентності вчитель початкових класів повинен чітко розмежовувати поняття «освітня компетенція» та «предметна математична компетентність».

Освітня компетенція – суспільно визнаний рівень знань, умінь, навичок, цінностей, ставлень у певній сфері життєдіяльності дитини [2, 2].

Предметна математична компетентність – це здатність учнів створювати математичні моделі процесів навколишньої дійсності, застосовувати досвід математичної діяльності для розв'язування навчально-пізнавальних і практично зорієнтованих задач. Це складне особистісне утворення [3].

Формування освітніх компетенцій дошкільників у БКДО і предметної математичної компетентності молодших школярів у ДСПО передбачено за допомогою інваріантної і варіативної складових цих

документів. Інваріантна складова БКДО подана за освітніми змістовими лініями: «Особистість дитини», «Дитина в соціумі», «Дитина в природному довкіллі», «Дитина у світі культури», «Гра дитини», «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі», «Мовлення дитини», що дає змогу, як наголошує А.Богуш, реалізувати принцип дитиноцентризму, особистісно зорієнтований підхід та забезпечує неперервність змісту освітніх ліній дошкільної освіти і початкової ланок [2, 3]. У освітній лінії «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» змістом освіти передбачена сенсорно-пізнавальна і математична компетенція дошкільника, які виражаються у таких результатах: моделює, експериментує у довкіллі за допомогою вихователя і самостійно, використовуючи умовно-символічні зображення, схеми; орієнтується в сенсорних еталонах (кольорі, формі, величині), їх видах, ознаках, властивостях; у часі у просторі; оволодіває прийомами узагальнення, класифікації, порівняння й зіставлення. Проявляє інтерес до *математичних понять, усвідомлює та запам'ятовує їх*, розуміє відношення між числами і цифрами, склад числа з одиниць і двох менших чисел(у межах 10); обізнана зі структурою арифметичної задачі; вміє розв'язувати задачі та приклади на додавання і віднімання в межах [1, 16-17].

Сформовані математичні уявлення дошкільників одержують подальший розвиток з перших уроків математики в першому класі. Як і в дошкільний період першокласники оперують предметними множинами. Але в учнів формують поняття про множину як сукупність об'єктів; про підмножину як частину множини; суть дії додавання розкривають як практичну операцію об'єднання множин без спільних елементів, а віднімання – як вилучення підмножини з множини [7, 8].

Можливий варіант наступності у формуванні математичних понять, пов'язаних з початками теорії скінченних множин ми подаємо у джерелах [4; 5]. Але особливої уваги заслуговують у цьому напрямку напрацювання авторів підручника «Математика – 1 клас» С.Скворцової і О.Онопрієнко.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). Затверджений МОН України № 615 від 22.05.2012//Дошкільне виховання. – 2012. – №7. – С.16-17.
2. Богуш А. Вектор наступності Державних стандартів дошкільної і початкової ланок освіти / А.Богуш //Початкова школа. – 2013. - №3. – С.1-4.
3. Державний стандарт початкової загальної освіти //Початкова школа. – 2010. – №7. – С.1-15.
4. Кисільова-Біла В. Реалізація принципу наступності у формуванні компетенцій: дошкільний навчальний заклад – початкова школа / В.Кисільова-Біла, М.Ясногор //Початкова школа. – 2014. - №2. – С.37-40.
5. На допомогу вчителю початкових класів (основні засади організації роботи з математики 1-4 класах за програмою для загальноосвітніх навчальних закладів) / Упорядник Мищерякова Т.В., Кисільова-Біла В.П., Кравцова І.А. – Кривий Ріг, КПУДВНЗ «КНУ», 2015. – 193 с.
6. Савченко О.Я. Компетентнісна спрямованість нових навчальних програм для початкової школи /О.Я.Савченко //Початкова школа. – 2012. - №8 – С.1-6.
7. Скворцова С. Впровадження нового змісту початкової освіти: коментар до навчальної програми з математики /С.Скворцова, О.Онопрієнко //Початкова школа. – 2012. - №8. – С.6-13.

***Анотація.** Кисільова-Біла В.П. Наступність у формуванні математичної компетентності дошкільників та першокласників. На основі аналізу Державних стандартів дошкільної і початкової ланок освіти автор пропагує ідею наступності у формуванні предметної математичної компетентності.*

***Ключові слова:** Базовий компонент дошкільної освіти, освітні компетенції, предметна математична компетентність, сенсорно-пізнавальна і математична компетентність дошкільника.*

***Аннотация.** Киселева-Белая В.П. Преемственность в формировании математической компетентности дошкольников и первоклассников. На основе анализа Государственных стандартов дошкольного и начального звеньев образования автор пропагандирует идеи преемственности в формировании предметной математической компетентности.*

***Ключевые слова:** Базовый компонент дошкольного образования, образовательные компетенции, предметная математическая компетентность, сенсорно-познавательная и математическая компетентность дошкольника.*

***Annotation.** Kiseleva-Bila V.P. Continuity in the formation of mathematical competence of preschoolers and first graders. Based on the analysis of State standards*

of preschool and primary education components, the author promotes the idea of continuity in forming the subject mathematical competence.

Key words: *the Basic component of preschool education, educational competence, subject-specific mathematical competence, sensory-cognitive and mathematical competence in preschool.*